

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพ ความต้องการ ปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง
2. เพื่อศึกษาความต้องการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง
4. เพื่อเปรียบเทียบสภาพ ความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามเพศ ประสบการณ์การสอน และขนาดของ
โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็น ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่ม
วิชาที่จัดสอนในหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับเรื่อง “เพศศึกษา” ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)
สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง จำนวน 178 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม
(Unit of Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้
โรงเรียนเป็นหน่วยตัวอย่างทั้งสิ้น 122 แห่ง แต่ละแห่งสุ่มครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา
และพลศึกษามาโรงเรียนละ 1 คน รวม 122 คน และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage
Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนเล็ก กลาง ใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้
ตอบแบบสอบถาม สภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ความต้องการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา และ
ปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the
Social Science) for Windows version 11.0 โดยใช้

1. สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติ Chi-square แบบ Test for Independent Samples
4. สถิติ t-test (Independent Samples)

5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

6. ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลได้ดังนี้

ครูสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเพศชายร้อยละ 70.9 และเพศหญิงร้อยละ 29.1 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนเพศศึกษาน้อย คิดเป็นร้อยละ 58.2 และมีประสบการณ์การสอนเพศศึกษามากคิดเป็นร้อยละ 41.8 โดยเป็นครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 38.2 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 40.9 และโรงเรียนขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 20.9 ตามลำดับ

2. สภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย / วิธีการ มากที่สุดคือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำราเรียน คู่มือ ฯลฯ และน้อยที่สุดคือ กระดานดำดำล้า, กระดานแม่เหล็ก

2.2 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาประเภทใช้เครื่องฉาย (วีสดู / อุปกรณ์) มากที่สุดคือ วิดิทัศน์และเครื่องเล่น และน้อยที่สุดคือ ไมโครฟิล์ม, ไมโครฟิช

2.3 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาประเภทเครื่องเสียงมากที่สุดคือ แผ่นซีดี (Compact Disc) และน้อยที่สุดคือ วิททู

2.4 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาประเภทสื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) มากที่สุดคือ คอมพิวเตอร์ และน้อยที่สุดคือ อีเมล (Electronic Mail: E-Mail) และการสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction)

3. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามขั้นตอนการใช้สื่อการสอน สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย / วิธีการ ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในขั้นการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ

3.2 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์) ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในขั้นการสรุปบทเรียน และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน

3.3 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อประเภทเครื่องเสียง ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในขั้นการสรุปบทเรียน และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในขั้นการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ

3.4 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในขั้นการประเมินผู้เรียน และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน

4. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามวัตถุประสงค์การสอนเพศศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

4.1 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย / วิธีการ ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์ หรือประมวลค่าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง (ทักษะ) และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง บทบาทของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว (ข้อมูลความรู้)

4.2 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ / อุปกรณ์) ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง บทบาทของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว (ข้อมูลความรู้), เพื่อให้เข้าใจในผลที่สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตน และการแสดงความประพฤติ หรือพฤติกรรมทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดผลลัพธ์ต่อบุคคลและสังคมได้ (ทักษะ) และเพื่อช่วยสร้างเสริมความสมบูรณ์ทางจิตใจและอารมณ์ทางเพศให้เจริญงอกงาม และพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม (ทักษะ) และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์หรือประมวลค่าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง (ทักษะ)

4.3 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการใช้สื่อประเภทเครื่องเสียง ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ

(ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ), เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง บทบาทของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว (ข้อมูลความรู้) และเพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์ หรือประมวลค่าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง (ทักษะ) และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความประพฤติ รวมทั้งความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบทางเพศทั้งในค่านส่วนตัวและส่วนรวม (ทักษะ)

4.4 ครูระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก มีความต้องการใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ในการสอนเพศศึกษามากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ (ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ) และมีความต้องการใช้น้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ไขความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ (ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ)

5. ปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา สรุปผลเป็นรายชื่อได้ดังนี้

5.1 ปัญหาด้านการเตรียมสื่อการสอนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่องการจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนตามความต้องการ

5.2 ปัญหาด้านการเลือกสื่อการสอนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดเรื่องการไม่สามารถเลือกสื่อที่มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยได้

5.3 ปัญหาด้านการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่องการจัดหาวัสดุ (Software) ที่จะนำมาใช้ทำการสอน

5.4 ปัญหาด้านคุณภาพ และปริมาณของสื่อการสอนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่องสื่อมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ

6. เปรียบเทียบสภาพ ความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาตามตัวแปรสรุปเป็นรายชื่อได้ดังนี้

6.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการใช้สื่อแต่ละประเภทไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาด้านชนิดของสื่อพบว่า แผ่นโปรงใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ, สไลด์และ

เครื่องฉายสไลด์ ครูเพศชายและเพศหญิงมีสภาพการใช้ต่างกัน โดยครูเพศชายมีสภาพการใช้สูงกว่าครูเพศหญิง

6.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามขั้นตอนการใช้สื่อการสอนและตามวัตถุประสงค์การสอนเพศศึกษาพบว่า แยกต่างกันตามเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในสื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย/วิธีการ, สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์) และสื่อประเภทเครื่องเสียง โดยเมื่อพิจารณาตามระดับความต้องการใช้พบว่า ครูเพศชายมีความต้องการใช้สื่อในขั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน, ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ, ขั้นการสรุปบทเรียนและขั้นการประเมินผู้เรียนมากกว่าครูเพศหญิง และครูเพศชายมีความต้องการใช้สื่อในวัตถุประสงค์ทางด้านทักษะ, ทักษะคิด ความเชื่อและค่านิยมและข้อมูลความรู้มากกว่าครูเพศหญิง

6.3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามตัวแปรเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6.4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้ ตามตัวแปรทางด้านประสิทธิภาพการสอน พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพการสอนน้อยและครูที่มีประสิทธิภาพการสอนมากมีสภาพการใช้สื่อแต่ละประเภท ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาตามชนิดของสื่อพบว่า การสอนโดยการสาธิต มีความแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสิทธิภาพสอนมากมีสภาพการใช้มากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพน้อย

6.5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้สื่อ ตามขั้นตอนการใช้สื่อการสอนและตามวัตถุประสงค์การสอนเพศศึกษาพบว่า แยกต่างกันตามประสิทธิภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในสื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์), สื่อประเภทเครื่องเสียงสื่อและสื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) โดยเมื่อพิจารณาตามระดับความต้องการใช้พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพน้อยมีความต้องการใช้สื่อในขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพมาก และในสื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย/วิธีการ และสื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) โดยเมื่อพิจารณาตามระดับความต้องการใช้พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพน้อยมีความต้องการใช้สื่อในวัตถุประสงค์ทางด้านทักษะมากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพมาก

6.6 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามตัวแปรประสิทธิภาพ พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6.7 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามตัวแปรทางด้านขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้สื่อแต่ละประเภทไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาตามชนิด

ของสื่อพบว่า สไลด์และเครื่องฉายสไลด์, เครื่องวิซวลไลเซอร์, ภาพยนตร์ (8 และ 16 มม.) และสื่อประสม (Multimedia) มีความแตกต่างกัน โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการใช้สื่อมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่

6.8 ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้สื่อ ตามชั้นตอนการใช้สื่อการสอน และตามวัตถุประสงค์การสอนเพศศึกษาพบว่า แตกต่างกันตามขนาดโรงเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในสื่อประเภทเครื่องเสียง โดยเมื่อพิจารณาตามระดับความต้องการใช้พบว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการใช้ในระดับการประเมินผู้เรียนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ และในสื่อประเภทเครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์) โดยเมื่อพิจารณาตามระดับความต้องการใช้พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการใช้สื่อในวัตถุประสงค์ทางด้านทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการใช้สื่อในวัตถุประสงค์ทางด้านทักษะมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง

6.9 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนพบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ได้นำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพ และความต้องการใช้สื่อประเภทไมใช้เครื่องฉาย / วิธีการ ในการสอนเพศศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 สื่อประเภทไมใช้เครื่องฉาย / วิธีการ ที่ครูใช้สอนเพศศึกษามากที่สุด คือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำราเรียน คู่มือ วิทยะ 98.2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีราคาถูกสามารถหาได้ง่าย ครูผู้สอนสามารถยืมสิ่งพิมพ์ที่ต้องการใช้สอนจากห้องสมุดของโรงเรียน เช่น แบบเรียน คู่มือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันจะเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามีให้พบเห็นอยู่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นนิตยสารหรือวารสารที่มีคอลัมภ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ การตอบปัญหาทางเพศ หรือหนังสือพิมพ์ซึ่งเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่เป็นประจำ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของเทพนม เมืองแมน (2518, หน้า 13) และวาสนา ศิลากร (2520, หน้า 81) ซึ่งพบว่า สื่อที่นักเรียน ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษามากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ และผลการวิจัยของ โทเมนทร์ พลษา (2529, หน้า 257) ที่พบว่า หนังสือและวารสารต่าง ๆ ได้มีการเสนอความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาอย่างมากมาย เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, หน้า 480-481) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสิ่งพิมพ์ที่มีต่อการเรียนการสอนว่า สิ่งพิมพ์ช่วยเพิ่มพูนความรู้

เนื้อหาในสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ว่าจะเป็นวารสาร หนังสือพิมพ์หรือนิตยสารมักมุ่งให้เนื้อหาที่ลึกซึ้งลงไป ในบางสาขาเพื่อให้ผู้อ่านได้มีความรู้ในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง เช่น ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมช่วยให้ผู้เรียนได้มีความรู้กว้างขวางมากขึ้น เพียงแต่ผู้สอนมีหน้าที่แนะนำให้ผู้เรียนได้อ่านและรู้จักการวิเคราะห์เนื้อหาจากสิ่งพิมพ์และแนะนำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีสอนเพศศึกษาของ สุชาติ โสมประจักษ์ และวรวรรณ โสมประจักษ์ (2540, หน้า 186) ที่ว่า การให้นักเรียนอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศ บางครั้งก็มีประโยชน์มาก เหมือนกันแต่ครูควรจะเป็นผู้แนะนำว่าหนังสือเล่มใดควรอ่านและเล่มใดไม่ควรอ่าน

1.2 สื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย / วิธีการ ที่ครูใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุด คือ กระดานดำสำลี, กระดานแม่เหล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อดังกล่าวไม่เหมาะสำหรับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ (กิดานันท์ มลิทอง และคณะ, 2546, หน้า 49) เนื่องจากผู้เรียนที่นั่งอยู่ไกลจากตัวสื่ออาจมองเห็นได้ไม่ชัดเจน ซึ่งปัจจุบันมีสื่อชนิดอื่น ๆ ที่สามารถนำเสนอภาพและเนื้อหาสาระได้ง่าย สะดวกรวดเร็วและชัดเจนกว่าการนำเสนอโดยการติดบนกระดานดำสำลีหรือกระดานแม่เหล็ก เช่น การนำเสนอโดยใช้เครื่องฉายสไลด์ หรือเครื่องวีดิโอ โปรเจกเตอร์ (Video Projector) ฯลฯ ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุให้สื่อแผ่นป้ายสำลีและกระดานแม่เหล็กไม่ได้รับความนิยมในการใช้เท่าที่ควร

1.3 สื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย / วิธีการ ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด สื่อประเภทนี้ประกอบไปด้วยสื่อหลายชนิดที่สามารถถ่ายทอดข้อมูลความรู้อย่างละเอียด โดยกิดานันท์ มลิทอง และคณะ (2546, หน้า 74) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนในชั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นสื่อที่เสนอความรู้อย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจนแก่ผู้เรียน เช่น แผนภูมิ หรือชุดการเรียนรู้ เป็นต้น สื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย / วิธีการ ประกอบไปด้วยสื่อหลายชนิดซึ่งสามารถช่วยเอื้ออำนวยต่อการสอนเพศศึกษา ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาในสื่อสิ่งพิมพ์ จำพวกหนังสือ แบบเรียน ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสาร ฯลฯ หรือนำเสนอในรูปแบบของวัสดุกราฟฟิก เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพถ่าย หรือภาพวาด ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสื่อกระดานขอลูกหรือกระดานขาว (White Board) ซึ่งเป็นสื่อที่ครูส่วนใหญ่ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะเป็นสื่อที่มีใช้กันอยู่ในทุกโรงเรียน มีต้นทุนการผลิตต่ำ (กิดานันท์ มลิทอง, 2546, หน้า 48) การสอนเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาต้องการข้อมูลความรู้ที่มีลักษณะความเป็นรูปธรรมอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นความรู้เกี่ยวกับระบบสรีระต่าง ๆ ภายในร่างกาย ระบบการสืบพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิด ฯลฯ ดังนั้นการสอนเนื้อหาในลักษณะนี้ จำเป็นจะต้องใช้สื่อที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากประสาทสัมผัสในการเห็นหรือการจับต้องและพิจารณาสื่อดังกล่าวได้อย่างละเอียด ซึ่งคุณลักษณะ

ดังกล่าวสามารถเห็นได้ชัดในสื่อของจริง ของตัวอย่าง ของจำลองและหุ่นจำลอง เป็นต้น สอดคล้องกับคุณค่าของสื่อการสอนด้านวิชาการ ของนิพนธ์ สุขปรีดี (2521) ที่ว่า ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้กว้างขวาง เป็นแนวทางให้เข้าใจสิ่งอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การสอนเพศศึกษายังมีความหมายมากกว่าการให้ความรู้หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ มิใช่เพียงการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์เท่านั้น แต่การสอนเพศศึกษาจะต้องประกอบด้วยอีกหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ทศนคติ ความรู้สึกลึกซึ้ง บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มนุษยสัมพันธ์ มรรยาท ศิลธรรม วัฒนธรรม ฯลฯ (สุชาติ โสมประจักษ์ และวรรณิ โสมประจักษ์, 2540, หน้า 158) ดังนั้นในการสอนควรเลือกวิธีการซึ่งช่วยเสริมสร้างทัศนคติและเป็นการเสริมการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาด้วยตัวผู้เรียนเอง เช่น การพานักเรียนไปทัศนศึกษาเพื่อดูงานตามโรงพยาบาล หรือการให้ผู้เรียนร่วมกันคิดวางแผนในการจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกความสัมพันธและสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อีกด้วย

1.4 สื่อประเภท ไม่ใช่เครื่องฉาย / วิธีการ ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด อาจเพราะเป็นขั้นตอนการสอนที่ต้องให้ผู้เรียนได้ทำการทดลองฝึกปฏิบัติจริงกับสื่อที่มีอยู่ ซึ่งการให้ผู้เรียนได้ทำการทดลองปฏิบัติทุกคนเพื่อให้เกิดเรียนรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้กันนั้น ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติมากทำให้เสียเวลาในการที่จะสอนเนื้อหาวิชา นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากสภาพปัญหาของการขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนให้เพียงพอที่จะให้นักเรียนใช้ฝึกปฏิบัติหรือทำกิจกรรม เช่น การสาธิต การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกิจกรรมที่จะต้องใช้จ่ายในการจัดดำเนินการทั้งสิ้น

1.5 สื่อประเภท ไม่ใช่เครื่องฉาย / วิธีการ ครูมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษามากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์ หรือประมวลค่าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง (ทักษะ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะของสื่อประเภทยี่มีทั้งวัสดุอุปกรณ์และเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่สามารถเอื้ออำนวยในการสอนในลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ ซึ่งครอนบัค (Cronbach, 1970, p. 393) กล่าวว่า ทักษะเป็นการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ กฤษณา สักคีศรี (2530, หน้า 313) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการเรียนทักษะทางด้านตัวผู้เรียนไว้ว่า เทคนิควิธีในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะนั้นสำคัญมาก ต้องมีวิธีการฝึกที่ถูกต้อง ฝึกด้วยของจริง มีอุปกรณ์เป็นตัวช่วยที่ถูกต้อง ให้ทราบผลของการฝึก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านทักษะจากการที่ได้ทำการฝึกปฏิบัติ

1.6 สื่อประเภทไม่ใช่เครื่องฉาย / วิธีการ ครูมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง บทบาทของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว (ข้อมูลความรู้) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อประเภทนี้ยังไม่มีคุณสมบัติโดยตรงในการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของภาพประกอบหรือวัตถุที่มีลักษณะของการแสดงการเคลื่อนไหวในลักษณะใกล้เคียงความเป็นจริง ซึ่งในการสอนเพศศึกษาเพื่อให้ข้อมูลความรู้ทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยานั้น ควรให้ผู้เรียน ได้เห็นภาพของระบบต่าง ๆ ในร่างกายหรือระบบสรีรวิทยา จากสื่อที่สามารถนำเสนอภาพที่อย่างชัดเจนและใกล้เคียงกับของจริงเช่น วิดีโอเทปหรือโทรทัศน์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในข้อมูลดังกล่าวจากการมองเห็นภาพของสิ่งที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. สภาพ และความต้องการใช้สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ / อุปกรณ์) ในการสอนเพศศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ / อุปกรณ์) ที่ครู ใช้สอนเพศศึกษามากที่สุด คือ วิดีทัศน์ และเครื่องเล่น ร้อยละ 63.9 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวีดิทัศน์เป็นสื่อซึ่งสามารถแสดงการเคลื่อนไหวของภาพประกอบเสียงที่ให้ความรู้สึกใกล้เคียงของจริงมาก (กิดานันท์ มลิทอง และคณะ, 2546, หน้า 55) ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวช่วยเอื้ออำนวยต่อการจัดสอนหัวข้อในหลักสูตรการสอนเรื่องเพศศึกษาได้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับระบบอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย ระบบการสืบพันธุ์ของมนุษย์ การเจริญเติบโตและพัฒนาร่างกาย ฯลฯ ซึ่งการสอนในหัวข้อเหล่านี้จำเป็นต้องใช้สื่อที่สามารถเสนอเหตุการณ์ที่ผู้เรียน ไม่สามารถสังเกตหรือมองเห็นได้ หรือเสนอภาพและการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ตาเปล่ามองไม่เห็น เช่น วิดีทัศน์ทางการแพทย์เกี่ยวกับการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย หรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับการให้กำเนิดทารก เป็นต้น ซึ่งการสอนโดยใช้วีดิทัศน์สามารถทำให้ผู้เรียน ได้เห็นภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ เดล (Dele, 1969, p. 355) ซึ่งกล่าวถึงประโยชน์ของวีดิทัศน์ต่อการเรียนการสอนว่าสามารถแสดงแง่มุมต่าง ๆ ที่ไม่อาจเห็นด้วยวิธีธรรมดาและยังสามารถนำไปใช้ในครั้งต่อ ๆ ไปได้อีก และ พินิต วัฒน (2520, หน้า 11) ซึ่งกล่าวถึงคุณค่าของวีดิทัศน์การสอนว่าเป็นเครื่องมือที่เอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะวีดิทัศน์สามารถเสนอความคิดสร้างเจตคติ ให้ข่าวสาร โดยที่ผู้รับไม่จำเป็นต้องอยู่ในเหตุการณ์ด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาว่า ครูทำการบันทึกเทปรายการโทรทัศน์ “ซูริกซูลส” ซึ่งเป็นรายการที่ให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา โดยใช้ม้วนวีดิทัศน์บันทึกช่วงต่าง ๆ ของรายการและนำมาเปิดสอนนักเรียน ในช่วงโมงเรียนอีกด้วย

2.2 สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์) ที่ครูใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุด คือ ไมโครฟิล์ม, ไมโครฟิช ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อดังกล่าวไม่สามารถใช้อ่านข้อความหรือเนื้อหาได้ด้วยตาเปล่า การนำเสนอต้องใช้เครื่องอ่านที่มีคุณภาพดี ซึ่งเครื่องอ่านที่ใช้อ่านคนเดียวมีราคาไม่สูงนักแต่เครื่องอ่านสำหรับฉายให้กลุ่มใหญ่จะมีราคาแพง (กิตานันท์ มลิทอง และคณะ, 2546, หน้า 53) ซึ่งโรงเรียนอาจไม่มีงบประมาณที่จะจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ที่มีราคาแพงมาใช้งานได้

2.3 สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์) ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นการสรุปบทเรียนในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะคุณสมบัติโดยรวมของสื่อประเภทนี้มีการนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนหรือภาพที่ใช้ประกอบในลักษณะของการฉาย ซึ่งช่วยเสริมให้สาระสำคัญของเนื้อหาสามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย โดยครูอาจใช้สื่อประเภทนี้ทำการสรุปย่อเนื้อหาที่สำคัญของบทเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยที่ผู้เรียนสามารถใช้จับคู่สัมผัสในการพิจารณาเนื้อหาที่แสดงออกมาจากสื่อประเภทนี้ ซึ่งบราวน์และคณะ (Brown et al., 1977) กล่าวว่า ชั้นสรุปบทเรียนควรใช้ระยะเวลาสั้น ๆ สื่อที่ใช้สรุปจึงควรครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญทั้งหมด โดยย่อและใช้เวลาสั้น เช่น แผ่น โปร่งใส ฯลฯ เป็นต้น

2.4 สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ/อุปกรณ์) ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะการใช้สื่อประเภทเครื่องฉายและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในขณะดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนอาจทำให้ครูผู้สอนเกิดการพะวงกับขั้นตอนและวิธีการใช้อุปกรณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดความไม่สะดวกในขณะที่ดำเนินการสอน ซึ่งการใช้สื่ออุปกรณ์นั้นครูจะต้องมีทักษะในด้านเทคนิคและวิธีการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ พอสมควร

2.5 สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ / อุปกรณ์) ครูมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษา มากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง บทบาทของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว (ข้อมูลความรู้) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อประเภทนี้มีคุณสมบัติในการนำเสนอข้อมูลหรือภาพประกอบในลักษณะของการฉายทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการมองเห็นหรือการสังเกต ซึ่งการสอนเพศศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยานั้น ควรให้ผู้เรียนได้เห็นภาพของระบบต่าง ๆ ของร่างกายในลักษณะที่ใกล้เคียงของจริง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความรู้ที่ถูกต้อง นอกจากนั้นครูยังมีความต้องการใช้สื่อประเภทนี้เพื่อสอนเพศศึกษาในวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจในผลที่สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตน และการแสดงความประพฤติ หรือ พฤติกรรมทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดผลลัพธ์ต่อบุคคลและสังคมได้ (ทักษะ) และเพื่อช่วยสร้างเสริมความสมบูรณ์ทางจิตใจและอารมณ์ทางเพศให้เจริญงอกงาม และพัฒนาไปในทางที่ถูก

ต้องเหมาะสม (ทักษะ) โดยทั้ง 2 วัตถุประสงค์นี้เป็นทักษะทางด้านพฤติกรรม จิตใจและอารมณ์ทางเพศ ซึ่งในเรื่องกระบวนการเกิดทักษะในขั้นความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Phase) นั้นฟิตส์ (Fitts, n.d. อ้างอิงใน มาลี จูจา, 2542, หน้า 128) ได้ว่าเป็นขั้นที่ผู้เรียนทักษะจะทำความเข้าใจ หรือเรียนรู้ธรรมชาติของทักษะ ซึ่งปกติทักษะขั้นนี้จะเกิดขึ้น โดยไม่ต้องใช้เวลาฝึกมาก ความรู้ความเข้าใจนั้นอาจเกิดจากการสังเกต จากการสอนหรือการอธิบายจากผู้อื่นก็เป็นได้

2.6 สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (วัสดุ / อุปกรณ์) ครูมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์หรือประมวลค่าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง (ทักษะ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะในการเรียนรู้ในเรื่องของคำศัพท์การสื่อสารเจรจาต่อรองเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษานั้น ครูอาจใช้วิธีการสอนในลักษณะซึ่งเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็น ได้มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน โดยการพูดคุย-ถามตอบถึงข้อสงสัยในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะการสอนทางด้านการสื่อสารเจรจานั้นมีขอบเขตของเนื้อหาที่ไม่จำกัด ขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ ที่ผู้เรียนได้ประสบพบเจอ ทั้งนี้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถหยิบยกสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาพูดคุยอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ในเชิงทักษะ ซึ่งเมื่อผู้เรียนจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวก็จะสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเพื่อเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนกำลังเผชิญอยู่ได้

3. สภาพ และความต้องการใช้สื่อประเภทเครื่องเสียง ในการสอนเพศศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 สื่อประเภทเครื่องเสียง ที่ครูใช้สอนเพศศึกษามากที่สุด คือ แผ่นซีดี (Compact Disc) ร้อยละ 98.2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันแผ่นซีดีเป็นสื่อที่สามารถหาใช้ได้ง่ายและยังเป็นสื่อที่สามารถนำกลับมาใช้ได้หลายครั้งตามที่ต้องการ กิคานันท์ มลิตอง และคณะ (2546, หน้า 57) กล่าวว่า แผ่นซีดีสามารถบันทึกเสียงประเภทต่าง ๆ ในระบบดิจิทัลที่ให้ความคมชัดมาก สามารถเรียกข้อมูลเสียงได้รวดเร็ว แผ่นมีความทนทานและอายุการใช้งานยาวนาน มีขนาดเล็กกระทัดรัด (Compact) สะดวกต่อการใช้งานและง่ายต่อการจัดเก็บ

3.2 สื่อประเภทเครื่องเสียง ที่ครู ใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุด คือ วิทยุ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันสื่อทางเสียงส่วนใหญ่นิยมผลิตออกมาในรูปของแผ่นซีดี เสียงเป็นส่วนใหญ่เพราะสามารถเก็บรักษาได้นานกว่าอีกทั้งมีคุณภาพเสียงที่ดีกว่าอีกด้วย ดังนั้นวิทยุอาจถูกเลือกใช้ในกรณีที่มีวัสดุเทปเสียงที่มีเนื้อหาสาระตรงตามที่ครูต้องการใช้สอนจริง ๆ หรือการที่ครูใช้วิทยุเพื่อเปิดเนื้อหาสาระทางสถานีวิทยุให้ผู้เรียนฟังนั้นก็คงคำนึงถึงรูปแบบของรายการวิทยุและระยะเวลาที่รายการนั้นออกอากาศซึ่งอาจไม่ตรงกับช่วงเวลาที่ครูทำการสอนก็เป็นได้

3.3 สื่อประเภทเครื่องเสียง ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นการสรุปบทเรียนในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะสื่อประเภทเครื่องเสียงมีคุณสมบัติในการถ่ายทอดเสียง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับรู้ด้วยการฟังและติดตาม เดล (Dale, 1969, pp. 475-478) กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะพื้นฐานทางการเรียนรู้ทักษะหนึ่ง และการฟังเป็นสื่อกลางที่ทำให้มนุษย์เราได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและกิจกรรมของมนุษย์ รวมทั้งทำให้เกิดเจตคติ ค่านิยมและความพึงพอใจ ประเทิน มหาจันทร์ (2527, หน้า 23) กล่าวว่า การฟังเป็นกิจกรรมที่สำคัญเพราะนักเรียนต้องใช้การฟังอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสิ่งที่จะทำให้การฟังเป็นไปอย่างได้ผลมีอยู่ 3 ประการ คือ ความสนใจ การเร้า และความมุ่งหมาย ทั้งนี้ครูผู้สอนสามารถเตรียมการสรุปเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในลักษณะของสคริปต์ โดยใช้สื่อประเภทเครื่องเสียงในรูปของเทปเสียง หรือแผ่นซีดี เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังทบทวนบทสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาอีกครั้งหลังจากที่ผ่านชั้นการเรียนการสอนไปแล้ว นอกจากนี้หากผู้เรียนยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัยก็สามารถใช้สื่อซ้ำได้หลายครั้งเพื่อย้ำให้ผู้เรียนได้เข้าใจบทสรุปของเนื้อหาดังกล่าว

3.4 สื่อประเภทเครื่องเสียง ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะชนิดของสื่อซึ่งประกอบไปด้วย วิทยุ แผ่นเทปเสียง และแผ่นซีดี ซึ่งเป็นอุปกรณ์และเครื่องมือที่ถ่ายทอดเนื้อหาในรูปของคลื่นเสียง จึงอาจไม่มีคุณลักษณะโดยตรงที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติในการสอนเรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษาได้อย่างชัดเจน

3.5 สื่อประเภทเครื่องเสียง ครูมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษามากที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ (ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ), เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา พัฒนาการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยที่ถูกต้อง บทบาทของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว (ข้อมูลความรู้) และเพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์ หรือประมวลค่าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง (ทักษะ) ซึ่งการที่ครูมีความต้องการใช้สื่อประเภทเครื่องเสียงในการสอนเพศศึกษาในวัตถุประสงค์ทั้งทางด้านทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ, ข้อมูลความรู้และทักษะนั้น อาจเป็นเพราะสื่อประเภทนี้มีคุณสมบัติเฉพาะในการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ในรูปของคลื่นเสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยการฟังข้อมูลความรู้ต่าง ๆ แล้วเกิดการคิดวิเคราะห์จนเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยครูอาจหาแผ่นซีดีที่มีเนื้อที่ช่วยส่งเสริมทัศนคติที่ดีทางเพศ ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา หรือเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะในการใช้คำศัพท์หรือการสื่อสารเจรจาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเพศศึกษา มาเปิดให้ผู้เรียนฟัง

หรือครูอาจใช้วิธีการบันทึกเทปการบรรยายในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษาใน โอกาสต่าง ๆ เพื่อนำ มาเปิดให้ผู้เรียนฟังก็เป็นได้

3.6 สื่อประเภทเครื่องเสียง ครูมีความต้องการ ใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุดในวัตถุ ประสงค์เพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความประพฤติ รวมทั้งความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ทางเพศทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม (ทักษะ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอนเพศศึกษาในวัตถุ ประสงค์ข้อนี้ จำเป็นจะต้องสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ทางด้านลักษณะนิสัยและความ ประพฤติความประพฤติทางด้านเพศศึกษา ดังนั้นสื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อที่สามารถช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึก ปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะดังกล่าว หรือเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นภาพของลักษณะการดำเนิน ไปของ พฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด ซึ่งสื่อประเภทเครื่องเสียงอาจ ไม่มีคุณ สมบัติโดยตรงในการที่จะใช้สอนเพื่อให้เกิดทักษะในลักษณะนี้

4. สภาพ และความต้องการใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ในการ สอนเพศศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ที่ครูใช้สอนเพศศึกษามากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ ร้อยละ 39.8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้เป็น สื่อทางการศึกษา ได้หลายรูปแบบ เช่น สร้างสื่อการเรียนการสอน, เป็นสื่อการเรียนการสอน, จัด เก็บข้อมูลสารสนเทศ และศึกษาค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น กิดานันท์ มลิทอง และคณะ (2546, หน้า 58) กล่าวถึงข้อดีในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอนว่า คอมพิวเตอร์ สามารถเก็บข้อมูลได้หลายประเภททั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง มีการโต้ตอบกับ ผู้เรียนเพื่อให้ผลป้อนกลับด้วยความรวดเร็ว ดังนั้นจึงช่วยในการเร้าความสนใจโดยกระตุ้นให้ผู้ เรียนมีความสนใจเนื้อหาบนจอภาพทำให้อยากคิดคามสิ่งที่จะเกิดขึ้น อยากทำกิจกรรมต่อไปเรื่อย ๆ ครุฑเฟอร์ (Knupfer, 1988, pp.145-151) กล่าวถึง ประโยชน์ซึ่งได้จากการเรียนคอมพิวเตอร์ว่า ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น นั่นคือคอมพิวเตอร์เป็นตัวจูงใจผู้เรียนให้เกิดความสนใจใน การเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะวิธีพิจารณาเลือกสื่อการสอนของ อีริกสัน (Erickson, 1971, pp.97-99) ที่ว่า ควรเลือกสื่อการสอนที่สามารถสร้างความสนใจหรือดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

4.2 สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ที่ครูใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุด คืออีเมล (Electronic Mail: E-Mail) และการสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction) ทั้งนี้อาจเป็น เพราะอีเมลเป็นสื่อที่ค่อนข้างอิสระ รูปภาพหรือข้อมูลที่ส่งผ่านทางอีเมลในลักษณะของการส่งต่อ (Forward) นั้นส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการควบคุมหรือกลั่นกรองก่อนทำการเผยแพร่ ทำให้ข้อมูลที่ไ้ รับอาจเป็นข้อมูลหรือความเชื่อในลักษณะที่ผิด ซึ่งในการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษานั้นครูควร

พิจารณาถึงความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาที่อยู่ในสื่อเพื่อให้ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องที่สุด นอกจากนี้การที่ครูใช้วิธีการสอนบนเว็บในการสอนเพศศึกษาน้อยอาจเพราะเป็นวิธีการสอนที่ต้องใช้เทคนิคและองค์ประกอบหลายอย่าง ครูต้องมีความรู้ในการออกแบบเว็บ อีกทั้งโรงเรียนจะต้องมีอุปกรณ์สนับสนุนทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่พร้อมและมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเรียนการสอนบนเว็บได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงนารอด ทองคำเจริญ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ชัยยศ ชวาระนอง, 2544 หน้า 100) ซึ่งกล่าวว่า การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินการด้านการศึกษา ควรคำนึงถึงความพร้อมของสถานที่ ทรัพยากรและบุคลากร

4.3 สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นการประเมินผู้เรียนในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อประสมมีลักษณะเด่น (ชัยยศ พรหมวงศ์, 2523, หน้า 155) ในการที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับผลตอบกลับทันที ซึ่งการได้รับผลตอบกลับนี้ เกษม สุกหอม (2516, หน้า 154-156) กล่าวว่า เพื่อให้การสอนได้ผลดีครูควรแสดงให้เห็นผลของการกระทำของตนเองทันที ซึ่งการตอบสนองการกระทำของเด็กให้ทันทีที่และเหมาะสมแก่เด็กแต่ละคนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยในการสอนเพศศึกษาครูอาจชี้ให้เห็นถึงผลเสียที่จะตามมาจากการมีความประพฤติกหรือการปฏิบัติตนทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเหมือนเป็นผลตอบกลับให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้และเข้าใจถึงปัญหาที่จะตามมาเพื่อไม่หลงผิด ไปลองทำพฤติกรรมดังกล่าว

4.4 สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ครูมีความต้องการใช้เพื่อสอนเพศศึกษาในชั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียนในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชั้นดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน (กิดานันท์ มลิทอง และคณะ, 2546, หน้า 74) เป็นขั้นตอนที่ครูจะต้องให้ความรู้เนื้อหาของบทเรียนอย่างละเอียด ซึ่งการใช้สื่อประสมในการเรียนการสอนขั้นตอนนี้อาจทำให้ต้องใช้เวลาในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นแทนที่จะได้นำเสนอเนื้อหาของบทเรียนให้ได้มากที่สุด เพราะการใช้สื่อประสมจำเป็นต้องใช้สื่อทั้งวัสดุและอุปกรณ์หลายชนิด หรือต้องใช้ห้องเรียนที่เอื้ออำนวยในการจัดการสอน โดยใช้สื่อประสม และผู้เรียนยังต้องมีส่วนร่วมในการใช้สื่อประสมด้วยตนเอง ดังนั้นครูจึงอาจเห็นว่าต้องใช้เวลาในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น หรือต้องคิดต่อของมีวัสดุอุปกรณ์และติดต่อกองห้องเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้เกิดความยุ่งยากและต้องใช้เวลาเพิ่มมากขึ้น

4.5 สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ครูมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษามากที่สุด ในวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องเพศ (ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณสมบัติของสื่อประสมเชิงโต้ตอบที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้

นักเขียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดผิด (ชัยขงค์ พรหมวงศ์, 2523, หน้า 119-120) ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างและการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) ของ เคิร์ต เลอวินท์ (Kurt Lewin, 1947 อ้างอิงจาก กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2530, หน้า 205) ที่ว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมสามารถที่จำทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการจัดสถานการณ์ให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมภายในกิจกรรม และการมีส่วนร่วมโดยได้แสดงออกจะมีผลต่อการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากกว่าการมีส่วนร่วมที่มีได้แสดงออก และทฤษฎีการเรียนรู้ของ พาลอฟ (Parlov, 1960 อ้างอิงจาก กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2530, หน้า 207) ในเรื่องของทฤษฎีการวางเงื่อนไขและการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ที่เชื่อว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และเราสามารถส่งเสริมได้ ในทำนองเดียวกันกับการฝึกนิสัยบุคคลจะสร้างทัศนคติต่อสิ่งใด ๆ ย่อมเกิดจากกระบวนการวางเงื่อนไข, การได้รับการเสริมแรง และเกิดจากการเลียนแบบ

4.6 สื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) คุมีความต้องการใช้สอนเพศศึกษาน้อยที่สุดในวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ไขความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ (ทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อประเภทนี้อาจไม่มีเนื้อหาหรือตัวอย่างในลักษณะของความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อที่ว่าการที่เพศชายมีอวัยวะเพศที่ใหญ่เป็นสิ่งที่ดีและน่าภาคภูมิใจถึงขนาดหาวิธีการเพิ่มขนาด โดยการฉีดสิ่งแปลกปลอมเข้าไปเพื่อให้อวัยวะเพศมีขนาดใหญ่ขึ้น สุดท้ายเกิดอาการผิดปกติตามมา หรือความเชื่ออื่น ๆ ในลักษณะนี้ครูอาจสอน โดยการยกตัวอย่างหรือภาพประกอบของความเชื่อต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่อนำมาบอกเล่าและให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันในเรื่องความเชื่อที่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่ผู้เรียนเคยได้ยินมา เพื่อเป็นประเด็นในการอภิปรายให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ว่าความเชื่อเหล่านั้นเป็นถูกต้องหรือไม่หรือเกิดขึ้นและมีที่มาที่ไปอย่างไร ทั้งนี้เพื่อครูจะได้อธิบายถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อป้องกันและแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดจากการรับรู้ของผู้เรียน ซึ่งความเชื่อที่ผิด (Delusions) นั้นกฤษณา ศักดิ์ศรี (2530, หน้า 107-113) กล่าวว่า มีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของการรับรู้

5. ปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ปัญหาด้านการเตรียมสื่อการสอนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่องการขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนตามความต้องการ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเป็นเพราะเพศศึกษาจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจึงอาจไม่เห็นถึงความสำคัญเท่าที่ควรเพราะไม่ใช่หมวดวิชาหลักอย่างคณิตศาสตร์หรือภาษาไทย ทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ กิตติคม บุตรแสนคม (2545, หน้า 104) ที่พบว่า ครู

หมวดผลานามัยมีปัญหาด้านการเตรียมการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่เอื้ออำนวยต่อการจัดเตรียมสื่อการเรียน

5.2 ปัญหาด้านการเลือกสื่อการเรียนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดเรื่องการไม่สามารถเลือกสื่อที่มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัยได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อทางวิชาการที่มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่เป็นความรู้ใหม่ทันสมัยและสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพศศึกษา ยังไม่ได้รับการผลิตหรือพัฒนาออกมามากเท่าที่ควร ชูพา พูนจำและกอบกาญจน์ มัทธโน (2541) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนในเรื่องเพศมีน้อย ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่กระตุ้นการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการนโยบาย และบรรยากาศในโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

5.3 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่องการขาดวัสดุ (Software) ที่จะนำมาใช้ทำการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศศึกษาเป็นเนื้อหาวิชาที่มีลักษณะเฉพาะทำให้หาสื่อที่มีความรู้ถูกต้องเหมาะสมตรงกับสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาโดยตรงได้ยาก หรือไม่มีการผลิตออกมามากเท่าที่ควร ดังนั้นจึงทำให้สื่อมีราคาแพง การจัดซื้อต้องใช้งบประมาณมาก หรือถ้าผลิตเองก็ต้องลงทุนสูงซึ่งทำให้ครูหาสื่อที่มีเนื้อหาเฉพาะเรื่องดังกล่าวได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศพร ภูมิพันธ์ (2542, หน้า 75) ที่พบว่าสื่อการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์ ของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

5.4 ปัญหาด้านคุณภาพ และปริมาณของสื่อการเรียนเพศศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหามากที่สุดในเรื่องสื่อมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่มีงบประมาณพอที่จะจัดซื้อสื่อการเรียน ประกอบกับในปัจจุบันสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่ได้รับการยอมรับให้นำมาประกอบการเรียนการสอนนั้นยังไม่มีมากพอ จึงมีผลทำให้สื่อมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูผู้สอน

6. เปรียบเทียบสภาพ ความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการเรียนเพศศึกษาตามตัวแปรอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้สื่อการเรียนเพศศึกษาตามตัวแปรเพศ ประเภทและขนาดโรงเรียน พบว่าไม่แตกต่างกัน โดยตัวแปรทางด้านเพศอาจเป็นเพราะปัจจุบันการสอนเรื่องเพศศึกษาได้รับการยอมรับและเปิดกว้างมากขึ้น ให้ครูทั้งเพศชายและเพศ

หญิงมีความกล้าและมั่นใจที่จะสอนเรื่องเพศศึกษาให้แก่นักเรียน ได้เท่าเทียมกัน ไม่เหมือนในสมัยก่อนที่สังคมไทยสอนให้สตรีไม่ควรพูดเรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษา เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ควรปกปิดไม่ควรพูดถึง ดังนั้นจึงทำให้ครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความกล้าและมั่นใจที่จะสอนและใช้สื่อการสอนเพศศึกษาได้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โทมินท์ พลซา (2529, หน้า 244) ที่พบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีสภาพการสอนเพศศึกษาในด้านอุปกรณ์การสอน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาดามชนิดของสื่อพบว่า แผ่น โปร่งใสและเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ, สไลด์และเครื่องฉายสไลด์ ครูเพศชายและเพศหญิงมีสภาพการใช้ต่างกัน โดยครูเพศชายมีสภาพการใช้สูงกว่าครูเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้สื่อที่มีลักษณะเป็นเครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและเครื่องฉายสไลด์ในการสอนเพศศึกษานั้นบางครั้งอาจมีการนำเสนอรูปภาพในลักษณะที่ชัดเจนและเปิดเผยจนทำให้ครูเพศหญิงเกิดความรู้สึกเสียใจและกระดากอาย เช่น ภาพของระบบอวัยวะสืบพันธุ์หรือภาพโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น ดังนั้นครูเพศหญิงจึงอาจเกิดความไม่สะดวกใจในการที่จะสอน โดยใช้สื่อเครื่องฉายที่แสดงภาพเหล่านี้ออกมาตรง ๆ

ตัวแปรทางด้านประสิทธิภาพการสอน พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพการสอนน้อยและครูที่มีประสิทธิภาพการสอนมากมีสภาพการใช้สื่อแต่ละประเภทไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะครูมีความเข้าใจและเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการใช้สื่อการสอนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ กิคานันท์ มลิตทอง (2536, หน้า 83) กล่าวว่า การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อน ได้ง่ายขึ้น ในระยะเวลาอันสั้นและช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน และเมื่อพิจารณาดามชนิดของสื่อพบว่า การสอนโดยการสาธิตมีความแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสิทธิภาพสอนมากมีสภาพการใช้มากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสอน โดยวิธีการสาธิตผู้สอนจะต้องมีทักษะความชำนาญในวิธีการสาธิตเป็นอย่างดีจึงจะสามารถดำเนินการสอนได้อย่างราบรื่น ซึ่งการสอนเพศศึกษานั้นในบางครั้งครูอาจต้องทำการสาธิตเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยทางเพศ หรือการสาธิตเกี่ยวกับวิธีการใช้ถุงยางอนามัยในการคุมกำเนิด ฯลฯ ซึ่งอาจทำให้ครูที่ไม่มีประสิทธิภาพในการสอนเรื่องดังกล่าวมามากเท่าที่ควรอาจเกิดความประหม่าหรือเกิดความไม่สะดวกใจที่จะสาธิตให้นักเรียนดูก็เป็นได้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับผลการวิจัยของ โทมินท์ พลซา (2529, หน้า 282) ที่พบว่าครูที่มีประสิทธิภาพการสอนแตกต่างกันมีสภาพการสอนเพศศึกษาในด้านวิธีสอนไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรทางด้านขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้สื่อแต่ละประเภทไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อที่ใช้ประกอบการสอนส่วนใหญ่ก็เป็นสื่อสำเร็จรูปที่ได้รับจากสังกัดกรมสามัญศึกษาจัด

สรรให้เช่นเดียวกันจึงทำให้มีสภาพการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ตันต์ ละคาชาย (2542, หน้า 117) ที่พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีการปฏิบัติการใช้สื่อไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาตามชนิดของสื่อพบว่า สไลด์และเครื่องฉายสไลด์ เครื่องวีซวลไลเซอร์ ภาพยนตร์ (8 และ 16 มม.) และสื่อประสม (Multimedia) มีความแตกต่างกัน โดยครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการใช้สื่อมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่

6.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามขั้นตอนการใช้สื่อการสอนและความวัตถุประสงค์การสอนเพศศึกษาพบว่า แตกต่างกันตามเพศ ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน โดยตัวแปรทางด้านเพศพบว่า ครูเพศชายมีความต้องการใช้สื่อมากกว่าครูเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเพศชายอาจมีความสามารถและความถนัดในการใช้สื่อการสอนที่เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางด้านเทคนิคต่าง ๆ มากกว่าครูเพศหญิง ประกอบกับโดยธรรมชาติของเพศชายจะเห็นเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่สิ่งผิดปกติหรือเป็นเรื่องที่น่าอาย โดยเฉพาะในวงสังคมของผู้ชาย วงสนทนาผู้ชายมักจะคุยเรื่องเพศเป็นที่สนุกสนานเป็นปกติธรรมดา จึงอาจมีผลทำให้ครูเพศชายมีความต้องการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามากกว่าครูเพศหญิง

ตัวแปรทางด้านประสบการณ์ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยมีความต้องการใช้สื่อมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์น้อยอาจยังไม่มี ความชำนาญในการสอนมากนักทำให้ต้องการใช้สื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาและเป็นเครื่องมือช่วยในการประกอบการเรียนการสอน กิดานันท์ มลิทอง (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ปานจิต โรจนวณิชชากร, 2542, หน้า 88) กล่าวว่า สื่อการสอนจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาเพราะ บางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง

ตัวแปรทางด้านขนาดโรงเรียนพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความต้องการใช้สื่อการสอนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความต้องการใช้สื่อของครูอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียน ฯลฯ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ อาจมีผลต่อความต้องการใช้สื่อการสอนของครู

6.3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษา ตามตัวแปรเพศพบว่า ไม่แตกต่างกันตามตัวแปรทางด้านเพศ ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นหมวดวิชาและระดับชั้นเดียวกันมีวิธีสอนและนโยบายของการจัดการเรียนการสอนและการจัดสรรงบประมาณทางด้านสื่อการสอนอยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษาเช่นเดียวกัน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวอาจทำให้ปัญหาการใช้สื่อการ

สอนเพศศึกษาของครูไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา ชาวเชียงตุง (2545, หน้า 102) ที่พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอน 6 ปีขึ้นไป มีปัญหาการใช้สื่อการสอนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำรงศักดิ์ ฌอุบล (2544, หน้า 106) ที่พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาในการใช้สื่อไม่แตกต่างกัน

โดยสรุปของการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาพบว่า ครูผู้สอนใช้ตำราเป็นสื่อหลักในการสอนเพศศึกษาเป็นส่วนมาก นอกนั้นก็เป็นที่ทางโรงเรียนมีใช้อยู่ซึ่งอาจไม่ตรงตามเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เท่าที่ควร ครูมีความต้องการใช้สื่อการสอนในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ แต่กลับไม่มีสื่อให้ครูเลือกใช้ได้มากนัก ซึ่งปัญหาหลักเกิดจากการไม่มีสื่อทางวิชาการที่มีเนื้อหาเฉพาะเรื่องตรงตามหลักสูตรการสอนและเป็นความรู้ที่ทันสมัยที่จะนำมาสอนเพศศึกษาแก่เยาวชนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ในขณะที่สื่อลามกอนาจารทางเพศกลับมีการเผยแพร่ออกมาอย่างมากมาย จนทำให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้และความเชื่อที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษาจากสื่อเหล่านั้น ทั้งนี้ควรมีการบริหารจัดการนโยบายในการปราบปรามสื่อทางเพศที่ไม่เหมาะสม และเร่งพัฒนาสื่อทางวิชาการที่ใช้เพื่อการสอนเพศศึกษาโดยเฉพาะ และมีเนื้อหาที่ทันสมัยเข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาเป็นการให้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพแก่เด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพ ความต้องการ และปัญหาการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอข้อเสนอนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับครูผู้สอน ควรผลิตสื่อที่ใช้สอนเพศศึกษาโดยการนำวัสดุท้องถิ่นหรือสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันมาประยุกต์ใช้หรือผลิตเป็นสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนเพศศึกษาซึ่งอาจเป็นสื่อที่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาได้ง่ายอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้ว่าการเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นสิ่งที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

1.2 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้การสนับสนุนในด้านการใช้และการผลิตสื่อที่ใช้ในการสอนเรื่องเพศศึกษา และส่งเสริมให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการสอนเพศศึกษาเพื่อกระตุ้นให้ผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการใช้และการผลิตสื่อที่ใช้ในการสอนเพศ

ศึกษามากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการปรับปรุงและพัฒนางานด้านสื่อการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเพียงพออยู่เสมอ

1.3 สำนักงานสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรให้การสนับสนุนงบประมาณทางด้านจัดหา การผลิตสื่อการสอนเพศศึกษาแก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ และจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้และการผลิตสื่อการสอนเพศศึกษาอย่างจริงจังต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้บริหาร โรงเรียน ได้เห็นบทบาทความสำคัญของสื่อการสอนในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเพศศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาสื่อที่ใช้ในการสอนเพศศึกษาในแต่ละเรื่อง หรือเฉพาะในรายละเอียดของแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูและเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับเพศศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนเพศศึกษา ของครูที่มีประสบการณ์การสอนเรื่องเพศศึกษา จำแนกตามสถานภาพทางด้านเพศและสถานภาพการสมรสเพื่อหาวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสอนเพศศึกษา